

El Prim

Rajadell

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sant Amanç de Viladés. NO del municipi
Emplaçament	Camí en direcció N. des de Sant Amanç. Abans es passa per cal Quius i cal Bacardit
Alçada:	440

Coordenades:

Latitud:	41.74617
Longitud:	1.68385
UTM Est (X):	390566
UTM Nord (Y):	4622431

Classificació

Número de fitxa	08178 - 70
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Contemporani Modern
Segle	XVIII-XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Estructures portants del mas en bon estat tot. Entorn descurat.
Protecció	Legal
Observacions protecció:	AEA. Catàleg bens protegits 2014 (num. 32)
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. Cad: 002100900CG92C
Autoria de la fitxa	PEP 1993 (Jordi Piñero)/ OPC 2017-20
Data de registre de la fitxa:	ds., 10/10/2020 - 02:00

Descripció

Masia definida principalment per un cos residencial, amb dependències adossades, corral, una pallissa, una tina isolada i un forn d'obra (fitxa 117).

Tot i que la casa té cossos adossats a tots els costats, es distingeix perfectament el cos residencial principal. És una construcció típica de planta rectangular amb coberta a doble vessant amb el carener perpendicular a la façana. Consta de planta baixa més un pis i golfes. Les parets són fetes amb carreus ben disposats en filades, amb petites finestres emmarcades amb carreus. Destaca un cos afegit adossat a la meitat dreta de la façana principal, a llevant. Just deixa visible el portal principal, rectangular, amb brancals de pedra i un gran bloc superior com a llinda, gravada. La façana principal presenta dues minúscules finestres quadrades a les golfes (la primera planta no té obertures). La façana posterior (a ponent) presenta un parell de finestres, petites, una d'elles amb ampit. Les finestres de les façanes laterals són més grans (una amb ampit), i en alguns casos es troben tapades per algun dels múltiples cossos adossats al voltant.

A la banda de tramuntana, entre els cossos adossats, n'hi ha dos de cilíndrics, adherits entre si, que corresponen a tines, formant una tipologia curiosa. El costat de migdia és ocupat per una construcció adossada (aixecada el 1707 segons la llinda de l'entrada), una caseta aïllada i una gran àrea ara oberta on hi havia corral.

A pocs metres de la façana de ponent s'aixeca una construcció aïllada, cilíndrica, amb coberta a una vessant, que acull una sola tina. És una de les poques tines isolades de construcció cilíndrica de Rajadell.

A llevant es situa la pallissa, separada de la casa uns 15 m. És una construcció molt interessant, de planta rectangular, amb obertura a la façana llarga. Davant l'arcada d'entrada hi ha un cobert o porxo. Es conserva l'estructura de la coberta original.

Observacions:

Figura al Catàleg de Masies i Cases Rurals 2014 (num. 61). En el catàleg de bens protegits 2014 està fitxada com a Àrea d'Expectativa Arqueològica (num. 46). Cal Prim, al PEP 1993.

Situada en un petit altiplà a la falda d'un serrat, sobre la conca d'un torrent que desemboca al torrent de cal Prim, i al costat de l'antic camí que venia de Fonollosa cap a Rajadell.

Conserva un seguit d'inscripcions gravades:

- La llinda de porta de cos adossat al sud: 1707 (amb una creu entre 17 i 07)
- La llinda de finestra de la façana nord: 1718
- Llinda del portal d'entrada principal, a llevant: RAMON SALLES 1800 (El número és dubtós, hi ha un 16 i després un 18 i dos zeros; la inscripció presenta una L petita com corregint el nom gravat inicial, que era SALES). La inscripció està envoltada d'una senefa.
- La llinda de finestra de la façana oest (amb ampit): 1846 (amb una creu entre 18 i 46)

El PEP 1993 refereix una altra inscripció dedicada a Ramon Salles a l'arc de la pallissa.

A l'entorn hi ha piques i corrons, una mola, i també un corró de fista anellat amb ferro.

El Prim havia funcionat com a bar, d'acord amb un cartell que encara es conserva.

Prop de la casa hi havia la Font del Prim (no localitzada)

Història

La casa tenia el nom de Calsines. Qualsines, Calsina o Qualsina, i està documentada des del segle XIV. A la convocatòria que fa el senyor del castell, Francesc de Cruïlles, el 1543, a tots els pagesos del terme per a tractar qüestions d'interès, hi ha citat Pere Morera (del mas de Broquès i Qualsines, que corresponen a les actuals cases de Broqueses i El Prim). Els dos masos pertanyien per tant a un sol pagès.

El 1573 hi ha un plet de termes entre el mas Calsines i el Presseguer (actual El Dalmau). A l'any 1623 es coneixia com "lo mas Calsines Morera" i era ocupat per cinc habitants adults.

Les inscripcions de les llindes donen fe de reformes a principis del segle XVIII i a principis del segle XIX.

Bibliografia

RAFAT, Francesc (1982). Demografia de Rajadell al segle XVI a Miscel·lània d'Estudis bagencs, num. 2. Manresa. pp 123-134

